

Asia: VN/29084/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta luonnonsuojelulain muuttamiseksi - ennallistamissuunnitelma ja luonnonarvomarkkinoiden edistäminen

Lieventämishierarkiavelvoite ja luontoteko

Valitkaa alla olevista näkemyksenne mukainen vaihtoehto ja esittäkää sille perustelut lausunrossanne.

Vaihtoehto 2: Lieventämishierarkian noudattamisvelvollisuutta ei pidä kirjata luontotekojen osalta lainsäädäntöön.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kaivosteollisuus ry kiittää lausuntomahdollisuudesta.

Pidämme hyvänä, että luontoarvojen vahvempaa tuomista osaksi liiketoimintaa edistetään. Hallituksen esitys voi parhaassa tapauksessa tarjota vapaaehtoisen, viranomaisvarmennetun tavan edistää muita kuin lakisääteisiä tai kompensatioon sidottuja luontotoimia. Jatkovalmistelussa on selkeämmin määriteltävä, mitä luontoteolla tarkoitetaan.

Kaivosteollisuus ry:n jäsenet ovat jo kymmenen vuoden ajan edistäneet monimuotoisuutta tavoilla, joita nyt tuodaan esille hallituksen esityksessä. TSM Suomi järjestelmä (kaivosvastuu.fi) pohjautuu TSM (Towards Sustainable Mining) standardiin, joka on laajasti käytössä eri puolilla maailman kaivoksia. Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen kuuluu vastuullisen kaivostoiminnan periaatteisiin. TSM Suomi järjestelmää noudattavat kaivosyhtiöt tiedostavat, että sosiaalisesti, taloudellisesti sekä ympäristön kannalta vastuulliset toimintatavat ovat edellytys maankäytölle ja sosiaaliselle hyväksyttävyydelle, ja että luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen on myös liiketaloudellisesti perusteltua. Yhtiöt pyrkivät minimoimaan luonnon monimuotoisuudelle aiheutuvia haittoja ja korvaamaan niitä täysimääräisesti No Net Loss/Net Positive Impact periaatteen mukaisesti. Yhtiöt pitävät tärkeänä sitoutumista luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen.

Vastuullisuusjärjestelmän korkeimmassa tasoluokituksessa (AAA) kaivos osallistuu yhdessä sidosryhmien tai muiden (paikallisten, alueellisten tai kansallisten) organisaatioiden kanssa luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen. Yhtiö sitoutuu siihen, että toiminnan kokonaisvaikutus on monimuotoisuutta lisäävä (Net Positive Impact, NPI). AAA-tasolla kaivokselta edellytetään myös, että yhtiö lisää merkittävästi luonnon monimuotoisuutta yhtiön alueen ulkopuolisilla alueilla. Erityisesti korostamme, että yhtiön ulkopuolinen, koulutettu todentaja arvioi toiminnan vaatimustenmukaisuutta kolmen vuoden välein.

Kaivosteollisuus ry kannattaa lausuntopyynnön mukaista Vaihtoehtoa 2: Lieventämishierarkian noudattamisvelvollisuutta ei pidä kirjata luontotekojen osalta lainsäädäntöön. Lieventämishierarkian säätäminen luonnonsuojelulakiin lausuntopyynnössä esitetyn vaihtoehdon yksi (1) mukaisesti nostaisi näkemyksemme mukaan kynnystä osallistua luonnonarvomarkkinoille, mikä olisi vastoin luonnonarvomarkkinoiden tavoitetta.

Kuten lausuntopyynnössä useaan otteeseen todetaan, luonnonsuojelulain mukainen vapaaehtoinen kompensatio on toistaiseksi vapaaehtoista. Yritykset ja muut toimijat pystyvät halutessaan tuottamaan luonnonarvoja ja käyttämään niitä esityksen mukaisesti hyvityksenä (vapaaehtoinen kompensatio) tai luontotekona osoittamaan ympäristövastuullisuuttaan myös ilman, että lieventämishierarkian noudattamisvelvollisuus on kirjattu lainsäädäntöön. Lakiin kirjattu noudattamisvelvollisuus monimutkaistaisi järjestelmän käytännön soveltamista, mikä ei varmastikaan edistä luonnonarvomarkkinoiden kehittymistä.

Kaivosteollisuus ry kiinnittää huomiota aiemmin vapaaehtoisen kompensaation yhteydessä lausumaansa seikkaan, jonka mukaisesti ekologisen kompensaation erittäin monimutkainen toteutustapa käytännössä ei mahdollista kuin hyvin pienialaisten alueiden ekologisen kompensoinnin. Esimerkiksi suurten infrahankkeiden tai kaivoshankkeiden ekologinen kompensatio järjestelmän puitteissa ei ole mahdollista. Mikäli aidosti halutaan kompensoinnin kehittyvän myös isojen hankkeiden osalta, pitäisi järjestelmään luoda menettelytavat myös niitä varten.

Yksittäisen ekologisen kompensaation kustannuksiksi (työajan kustannus) ilman toimenpidekustannuksia arvioidaan 11 650 – 37 950 euroa ja toimenpidekustannuksiksi 1 000 – 6 000 euroa hehtaarilta. Jälkimmäinen arvio voi sinänsä olla oikeaa suuruusluokkaa, mutta työaikakustannus osoittaa lainsäätäjän ajatelleen hyvin pienialaisia muutaman hehtaarin alueita esimerkkitapauksena. Suurten hankkeiden kyseessä ollen ovat pinta-alat jopa kymmeniä neliökilometrejä, jolloin pelkkä työaikakustannus on eri kertaluokassa esitettyyn nähden. Tämän lisäksi kompensaation laskentamallin vaatimia hehtaarimääriä ei käytännössä ole etenkään pohjoisessa saatavilla vaikka toimija olisi halukas niitä hankkimaan. Näitä ja muita suuriin hankkeisiin liittyviä haasteita tulisi tarkastella kokonaisvaltaisesti järjestelmää kehitettäessä.

Ekologisen kompensaatioprosessin toimivuutta olisi syytä tarkastella perinpohjaisesti vapaaehtoisten luontotekojen säätämisen yhteydessä ja toteuttaa tarkastelun perusteella tarvittavat muutokset lainsäädäntöön. Mikäli vapaaehtoisten luontotekojen yhteydessä tehtävä luonnonarvojen määrittäminen suoritetaan vastaavin periaattein kuin ekologisen kompensaation

yhteydessä (esityksen mukaisesti tilanne olisi tämä), ei järjestelmä edelleenkään ole käyttökelpoinen pinta-alaltaan vähäistä suurempien hankkeiden yhteydessä.

Vapaaehtoisten luontotekojen osalta olisi myös syytä tarkastella tarkemmin luonnonsuojeluun ja ennallistamiseen liittyviä aktiivisia toimenpiteitä, joilla voi monissa kohteissa olla merkittävä vaikutus luonnonarvojen lisäämisessä.

Esityksen mukaista luonnonarvojen käyttämistä luontotekona Kaivosteollisuus ry pitää sinänsä kannatettavana asiana, mikäli luonnonarvojen määrittäminen voitaisiin tehdä nykyistä toimivammalla tavalla.

Säännöksen 13 a § (kansallinen ennallistamissuunnitelma) osalta tuemme Metsäteollisuus ry:n lausunnossa mainittua kantaa.

Suomela Pekka
Kaivosteollisuus ry